

HRVATSKI SABOR

KLASA: 740-01/23-01/03

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 31. svibnja 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Možemo!, aktom od 29. svibnja 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Sandru Benčić, Ivanu Kekin, Uršu Raukar-Gamulin, Damira Bakića, Jelenu Miloš i Bojana Glavaševića, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 503

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika Možemo!
29. svibnja 2023.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 29-05-2023		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
740-01/23-01/03	65	
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
6333-21-23-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

**PREDMET: PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG
ZAKONA**

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br 56/90, 135/97., 130/00., 28/01., 76/10. I 5/14. - odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.) i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine br. 81/13, 113716., 69/17. I 29/18.) podnosimo Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona..

Navedeni Prijedlog zakona u Hrvatskom saboru obrazlagat će zastupnice Sandra Benčić, Ivana Kekin, Urša Raukar Gamulin, Damir Bakić, Jelena Miloš i Bojan Glavašević.

Sandra Benčić

predsjednica Kluba zastupnika Možemo!

Klub zastupnika Možemo!

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2023.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 31., članku 35., članku 63. i članku 65. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Iako seksualno nasilje i spolna zlouporaba djece redovito nailaze na bezrezervnu osudu i zgražanje javnosti, ipak često svjedočimo slabostima u sustavu zaštite djece. Slabosti između ostalog leže u zakonskim rješenjima koje djela spolne zlouporabe djeteta ne svrstavaju u kaznena djela za koja ne zastarijeva kazneni progon. Navedeno je problematično iz barem dva aspekta. Naime djeca žrtve spolne zlouporabe vrlo često taje da su zlostavljana. Razlozi za navedeno su višeslojni, te leže u vanjskim okolnostima i složenim psihološkim mehanizmima, u osjećajima srama, straha, stigme i bespomoćnosti. Dodatno, i u slučajevima kada se djeca žrtve povjere drugoj bliskoj osobi, ponekad se žrtvi ne vjeruje i zlostavljača se ne prijavljuje. Sve navedeno dovodi do toga da se za mnoge slučajeve zlostavljanja saznaje nakon što prođe puno vremena i nastupi zastara. Drugi problematični aspekt činjenice da kaznena djela spolne zlouporabe ne spadaju u kaznena djela za koja ne zastarijeva kazneni progon leži u činjenici da se kada nastupi zastara djela ono ne postoji u kaznenoj evidenciji što onemogućava prevenciju, odnosno omogućava da počinitelj spolnog delikta nad djetetom može postati udomitelj, posvojitelj, zaposliti se u dječjem vrtiću, školi, dječjem domu ili na drugim poslovima koji mu omogućuju neposredni kontakt s djecom. Zabrinjavajuć je velik broj slučajeva seksualnog nasilja nad djecom koji nema tendenciju pada. Prema podacima MUPa, u 2022. godini prijavljeno 691 kazneno djelo spolne naravi počinjeno na štetu djece, u 2021. 804 kaznena djela spolne naravi počinjenih na štetu djecu, a u 2020. 573 kaznena djela spolne naravi počinjenih na štetu djece. Navedeno ukazuje na činjenicu da je potrebno kreirati zakonska rješenja koja će odvraćati počinitelje djela te ohrabrivati žrtve na prijavu kaznenih djela, te dodatno osigurati prevenciju ponavljanja kaznenog djela kod već evidentiranih počinitelja. Iz navedenih razloga smatramo da se djela sakaćenja ženskih spolnih organa (čl.116), spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina (čl.158), spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina (čl.159), te teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (čl.166) uvrste u kaznena djela za koja ne zastarijeva kazneni progon. To je posebno važno u kontekstu činjenice da djeca koje su žrtve seksualnog nasilja, o istome su spremna progovoriti mnogo godina kasnije - tek kada budu osnažena svojom okolinom i imaju neki oblik sustavnije društvene podrške. Upravo zbog toga je važno tim žrtvama poslati jasnu poruku da zločin koji je nad njima počinjen kada su bili maloljetni ne zastaruje kako bi se osnažili progovoriti o nasilju koje su preživjeli a počinitelji bili procesuirani i kažnjeni. Također, nužno je specifično propisati kao teži oblik kaznenog djela neprijavljivanja nasilnog kaznenog djela usmjerenog na dijete mlađe od 15 godina. Uz to, nužno je iznimku od

kaznenog progona za neprijavljivanje kaznenog djela ograničiti isključivo na ispovjednu tajnu, a ne na sve situacije u kojima vjerski ispovjednik saznaje informacije o počinjenju kaznenog djela ako se radi o djelu s elementima nasilja počinjenog na štetu djeteta mlađeg od 15 godina, te onemogućiti primjenu ove iznimke na situacije u kojima je izravno ugrožen život djeteta.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za primjenu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U stavku (2) članka 81. iza riječi “(članak 111.),” dodaju se riječi:

“sakaćenja ženskih spolnih organa (čl.116), spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina (čl.158), spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina (čl.159), zadovoljenja pohote pred djetetom mlađim od 15 godina (čl.160), podvođenje djeteta (čl.162), iskorištavanje djece za pornografiju (čl.163), iskorištavanje djece za pornografske predstave (čl.164), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (čl.166)”

Članak 2.

U stavku (3) članka 82. riječi:

“članka 116. stavka 3.,” “članka 158., članka 159.,” i riječi “članka 166. stavka 1.,” - brišu se.

Članak 3.

U stavku (2) članka 83. iza riječi “(članak 111.),” dodaju se riječi:

“sakaćenja ženskih spolnih organa (čl.116), spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina (čl.158), spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina (čl.159), zadovoljenja pohote pred djetetom mlađim od 15 godina (čl.160), podvođenje djeteta (čl.162), iskorištavanje djece za pornografiju (čl.163), iskorištavanje djece za pornografske predstave (čl.164), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (čl.166)”

Članak 4.

U članku 158. u stavku (1) i stavku (5) riječi “tri” mijenjaju se riječju “pet”.

Članak 5.

U članku 163. stavaku (3) riječi “tri do dvanaest godina.” mijenjaju se riječima “pet do petnaest godina.”

Članak 6.

U članku 174. dodaje se stavak (3) koji glasi:

“(3) Ako je kazneno djelo iz stavka (1) počinio roditelj s ciljem zaštite djeteta od fizičkog ili seksualnog nasilja drugog roditelja, oslobodit će se kazne.”

Dosadašnji stavci (3), (4), (5), (6) i (7) postaju stavci (4), (5), (6), (7) i (8).

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom izmjenom onemogućuje se zastarijevanje kaznenih djela spolne zlouporabe djece iz glave XVII kaznenog zakona, a koja su takva da predstavljaju teško kršenje prava djece, te imaju dugotrajne posljedice na mentalno i fizičko zdravlje djece. Ovime se šalje jasna poruka zlostavljačima da ih neće štiti institut zastare od kaznenog progona koji je do sada vrlo često

onemogućavao pokretanje postupaka upravo zato što je trauma djeteta i stigma takva da osobe o tome progovore tek u odrasloj dobi.

Uz članak 2.

Zastare za ta djela više nema.

Uz članak 3.

Ovim člankom onemogućuje se zastara kažnjavanja osoba koje su počinile gore navedena kaznena djela spolne zlouporabe djece.

Uz članak 4.

Ovime se za kaznena djela spolne zlouporabe djece mlađe od 15 godina minimalna zatvorska kazna diže na pet godina, čime to djelo postaje teško kazneno djelo.

Uz članak 5.

Ovime se minimalna kazna za snimanje dječje pornografije do koje je došlo uporabom sile, prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom položaja ili odnosa podiže na pet godina čime to postaje teško kazneno djelo.

Uz članak 6.

Ovim člankom osigurava se da roditelj koji je s ciljem zaštite djeteta od fizičkog ili seksualnog nasilja drugog roditelja oduzeo dijete - se ne kažnjava.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Zastara kaznenog progona

Članak 81.

(1) Kazneni progon zastarijeva nakon:

- 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora u trajanju dužem od 15 godina,
- 25 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 10 godina,
- 20 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina,
- 15 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 3 godine,

– 10 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od jedne godine i

– 6 godina za ostala kaznena djela.

(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 3.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

(3) Ako je prije proteka rokova iz stavka 1. ovoga članka donesena prvostupanjska presuda, zastara kaznenog progona produljuje se za dvije godine.

Tijek zastare kaznenog progona

Članak 82.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći danom kad je kazneno djelo počinjeno. Ako posljedica koja je obilježje kaznenog djela nastupi kasnije, zastara počinje teći od tog trenutka.

(2) Zastara kaznenog progona ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(3) Za kaznena djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 111., članka 112. stavka 1., članka 114. stavka 2., članka 115., članka 116. stavka 3., članka 118., članka 119., članka 154., članka 155. stavka 2., članka 156., članka 158., članka 159., članka 160., članka 162., članka 163., članka 164., članka 166. stavka 1. i 2., članka 169., članka 170., članka 171., članka 176. i članka 177. ovoga Zakona počinjenih na štetu djeteta, zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve.

Zastara izvršenja kazne

Članak 83.

(1) Izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad od pravomoćne presude protekne:

– 40 godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,

– 25 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,

– 20 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,

- 15 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- 10 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- 6 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine, novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločina agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 3.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina

Članak 158.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od petnaest godina, ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Tko nad djetetom mlađim od petnaest godina izvrši bludnu radnju, ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju ili bludnu radnju nije veća od tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 1. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 2. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Iskorištavanje djece za pornografiju

Članak 163.

(1) Tko dijete namamljuje, vrbuje ili potiče na sudjelovanje u snimanju dječje pornografije ili tko organizira ili omogućuje njezino snimanje, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno snima, proizvodi, nudi, čini dostupnim, distribuira, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem informacijsko komunikacijskih tehnologija.

(3) Tko dijete silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci namijenjeni, prilagođeni ili uporabljeni za počinjenje ili olakšavanje počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka će se oduzeti, a pornografski materijal koji je nastao počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka će se i uništiti.

(5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega samog ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu osobnu upotrebu.

(6) Dječja pornografija je materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje pravo dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete, u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u spolne svrhe. Materijali koji prikazuju spolne organe pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete, a koji imaju umjetnički, medicinski ili znanstveni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka.

Oduzimanje djeteta

Članak 174.

(1) Tko dijete oduzme od roditelja, posvojitelja, skrbnika, druge osobe ili ustanove kojoj je ono povjereno, protupravno ga zadrži ili mu onemogućava da živi s osobom ili u ustanovi kojoj je povjereno, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini roditelj ili posvojitelj, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s ciljem da dijete trajno zadrži, ili ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dijete napustilo područje Republike

Hrvatske, ili je teže ugroženo zdravlje, odgoj, školovanje ili je na drugi način teško ugrožena dobrobit djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Roditelj ili posvojitelj koji kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s ciljem da trajno zadrži dijete ili na način da dijete napusti područje Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka prouzročena smrt djeteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(7) Počinitelj koji vrati dijete prije započinjanja kaznenog postupka, može se osloboditi kazne.